

Отже, вивчення досвіду формування і роботи як зарубіжних, так і вітчизняних промислово-фінансових груп дають підстави стверджувати, що на сучасному етапі процес формування та процес діяльності ФПП відбувається без належного наукового обґрунтування та без урахування досвіду утворення і функціонування таких структур в економічно розвинених країнах.

Висновки. Отже, аналіз досліджень діяльності ФПП у різних країнах довів важливість вивчення та використання зарубіжного досвіду створення та функціонування ФПП в умовах вітчизняної системи господарювання для раціонального використання промислового, трудового, природного та фінансового потенціалів економіки України. Для створення нових ФПП та ефективного функціонування вже існуючих з урахуванням зарубіжного досвіду потрібно:

- розробити механізми та економічні важелі впливу на ті фактори, які забезпечують ефективне управління ФПП;
- доцільно передбачити систему фіскальних і кредитних пільг;
- розробити основні засади та основи формування моделі функціонування цільових ФПП на зразок аналогічних фінансово-промислових об'єднань європейського візря.

Література

1. Алексеев И.В. Управление ресурсным обеспечением промышленно-финансовых групп : монография / И.В. Алексеев, М.К. Колісник, А.С. Мороз. – Львів : Вид-во НУ "Львівська політехніка". – 2007. – 132 с.
2. Баталова М.І. Фінансово-промислові групи як найпотужніше явище в світовій економіці / М.І. Баталова, М.А. Кузнєцова. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.rusnauka.com/31.../16_97103.doc.htm
3. Борик О. Особливості формування промислово-фінансових груп в умовах країн ЄС та СНД та використання зарубіжного досвіду для України / О. Борик // Соціально-економічні проблеми і держава. – Тернопільський ін-т соціальних та інформаційних технологій. – 2009. – № 1(2). – С. 87-92.
4. Борик О.Я. Особливості формування промислово-фінансових груп в контексті становлення ринкових відносин в Україні та вступу держави до ЄС (концептуальні засади) / О.Я. Борик // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". – Сер.: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – Львів : Вид-во НУ "Львівська політехніка". – 2007. – № 599. – С. 78-85.
5. Вінницький М. Камо грядеш, Україно? / М. Вінницький, О. Різенко. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.management.com.ua/strategy/str140.html>
6. Кокошинський В.В. Оцінка діяльності промислово-фінансових груп та їх вплив на поліпшення економічного стану України / В.В. Кокошинський // Збірник наукових праць МННЦ ІтіС. – К., 2009. – Вип. 14. – С 173-186.
7. Правові проблеми створення та діяльності промислово-фінансових груп в Україні : монографія / за ред. М.К. Галантича. – К. : НДІ приватного права і підприємництва, 2005. – 480 с.
8. Процун Н.М. Зарубіжний досвід функціонування фінансово-промислових груп і можливості його імплементації в Україні / Н.М. Процун // Вчені записки Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського. – Сер.: Економіка і управління. – 2012. – Т. 25 (64) № 1. – С. 154-162.

Надійшло до редакції 18.02.2016 р.

Жыхарцева О.О. Зарубежный опыт деятельности финансово-промышленных групп и возможности его использования в Украине

Рассмотрен зарубежный опыт деятельности финансово-промышленных групп (ФПП) и возможности его использования в Украине. Осуществлен анализ разных типов ФПП по особенностям организации, размерам, структуре, специализации, источникам финансирования большинства фирм, уровню вмешательства государства в экономическую сферу.

Исследован опыт функционирования ФПП в США, где имеют место объединения вокруг определенного ядра (банковского, торгового или промышленного), которые оп-

ределяют промышленно-финансовую политику страны в целом и практически контролируют развитие важных отраслей хозяйства; опыт Германии, где примером такой формы интеграции являются финансово-промышленные объединения, центрами создания которых, как правило, являются большие банки; французский опыт, который совмещает разные системы управления и развития; опыт Италии, где финансово-промышленные группы контролируют относительно небольшое экономическое пространство, и опыт Японии, который свидетельствует о перспективности развития больших промышленно-финансовых объединений, для регуляции деятельности которых государство применяет совокупность мероприятий прямого и непрямого характера.

Сделан вывод о том, что деятельность ФПП в разных странах свидетельствует о важности изучения и использования зарубежного опыта создания и функционирования ФПП в условиях отечественной системы ведения хозяйства для рационального использования промышленного, трудового, естественного и финансового потенциалов экономики Украины.

Ключевые слова: финансово-промышленная группа, банк, промышленно-финансовая политика, финансовый потенциал, предпринимательская деятельность.

Zhikhartseva O.O. Foreign Experience of the Activity of Financial Industrial Groups and Possibilities of its Use in Ukraine

Foreign experience of the activity of financial industrial groups (FIG) and the possibilities of its use in Ukraine are studied. The analysis of different types of financial industrial groups is carried out according to the features of organization, sizes, structure, specialization, sourcing most firms, and the level of state intervention in the economic sphere. The experience of FIG functioning in the USA is investigated, where associations are based on a certain core such as bank, point-of-sale or industrial, which determine the financial industrial policy of the country on the whole, and practically control the development of important industries of economy. The experience of Germany shows that the example of such form of integration is financial industrial associations and large banks are the centres of their creation. French experience provides the example of combination of various control and development systems. In Italy financial industrial groups control relatively small economic area. The experience of Japan proves the perspective of the development of large financial industrial groups when the state applies complex measures of direct and indirect measures in order to adjust their activity. Thus we have drawn the conclusion that financial industrial groups' activity in different countries proves the necessity of studying and using foreign experience of creation and functioning of FIG in the terms of the domestic economic system for the rational use of industrial, labour, natural and financial potentials of Ukraine's economy.

Keywords: financial industrial group, bank, financial potential, entrepreneurial activity.

УДК 336.77

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПОКАЗНИКІВ ОЦІНЮВАННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ФАКТОРИНГУ В ДІЯЛЬНОСТІ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Л.Г. Квасній¹, І.В. Фариневич²

Запропоновано систему показників, яка буде сприяти прийняттю обґрунтованих управлінських рішень щодо доцільності застосування факторингу в діяльності торговельних підприємств. Доведено, що застосування факторингу в діяльності підприємств, з одного боку, не впливає на зростання кредиторської заборгованості, а з іншого – пришвидшує оборотність оборотних активів, збільшує платоспроможність та рента-

¹ доц. Л.Г. Квасній, канд. екон. наук – Дрогобицький ДПУ ім. Івана Франка;

² здобувач І.В. Фариневич – Дрогобицький ДПУ ім. Івана Франка

бельність підприємств. Встановлено, що результатом застосування факторингу в діяльності підприємств є: пришвидшення обігу коштів, ліквідування касових розривів, збільшення оборотності оборотних активів та оптимізація їх структури, підвищення фінансової стійкості та поліпшення показників ліквідності й отримання додаткового прибутку. Розроблено алгоритм розрахунку та представлено нормативні значення узагальнених і часткових показників, які характеризують зміни в динаміці елементів оборотних активів із застосування факторингу в діяльності торговельних підприємств.

Ключові слова: факторинг, система показників, доцільність, торговельні підприємства.

Постановка проблеми. Економічне зростання вітчизняних підприємств, особливо торговельної галузі, досягається завдяки ефективності використання фінансових ресурсів. Проте, в умовах фінансово-економічної кризи, торговельні підприємства стикаються із проблемою дефіциту грошових коштів через порушення умов розрахунково-платіжної дисципліни дебіторами. Відволікання коштів у дебіторську заборгованість призводить до касових розривів, зменшення оборотності оборотних активів та зниження рентабельності. Вирішити цю проблему підприємства можуть за допомогою факторингу, як ефективного інструменту управління дебіторською заборгованістю. Застосування факторингу в діяльності підприємств, з одного боку, не впливає на зростання кредиторської заборгованості, а з іншого – пришвидшує оборотність оборотних активів, збільшує платоспроможність та рентабельність підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження теоретичних основ факторингу та тенденцій розвитку факторингових послуг в Україні зробили такі відомі вітчизняні та зарубіжні вчені: Є.В. Склеповий, Ю.М. Лисенко, Б.З. Гвоздев, В.В. Смачило, Н.М. Левченко, Ю.С. Скакальський, В.К. Макарович [1], О.І. Ступницький [2], А.М. Герасимович, М.Д. Алексеєнко, І.М. Парасій-Вергуненко [3], І.Є. Медведєв [4], Е. Доллан, Дж. Гілберт. У наукових працях вітчизняні вчені розглядають питання сутності та переваг факторингу, а також ефективності застосування факторингу в діяльності банків, проте не розроблено показників, на основі яких можна було б обґрунтувати доцільність застосування факторингу в діяльності торговельних підприємств.

Мета роботи – сформувати систему показників оцінювання доцільності застосування факторингу в діяльності торговельних підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Доцільність застосування факторингу в діяльності торговельних підприємств обґрунтовується результатами їх діяльності після та до застосування факторингу, а також полягає порівняно витрат по факторингу та кредиту, як одного із поширених джерел фінансування діяльності підприємств. Результатом застосування факторингу в діяльності підприємств є: пришвидшення обігу коштів, ліквідування касових розривів, збільшення оборотності оборотних активів та оптимізація їх структури, підвищення фінансової стійкості та поліпшення показників ліквідності й отримання додаткового прибутку. Застосування факторингу доцільне, коли у підприємства є змога використати фінансові ресурси з рентабельністю вищою, ніж ставка витрат по факторингу, і коли втрати від інфляції можуть перевищити витрати по ньому [1].

Система показників охоплює всі сторони процесу стратегічного планування, тобто сформульовані принципи, використовувані методи тощо. Наведено основні вимоги до показників [5]:

1. Можливість агрегування і дезагрегування.
2. Співвідношення і відповідність вимірюваних показників.
3. Адаптація всієї системи показників для оперативного відображення змін у роботі запланованого суб'єкта господарювання.
4. Стимулятивна функція системи показників, тобто господарський суб'єкт прагне до ефективності виробничо-збутової діяльності.

Аналіз доцільності застосування факторингу в діяльності торговельних підприємств ґрунтується на показниках, які пропонуємо поділити на три групи:

- узагальнені показники, які характеризують зміни загального об'єкта дослідження (оборотних активів, фінансових результатів тощо) у процесі застосування факторингу;
- часткові показники, які характеризують зміни окремих елементів дослідження (запасів, товарів, дебіторської заборгованості тощо) у процесі застосування факторингу;
- показники, які характеризують доцільність застосування факторингу в діяльності торговельних підприємств.

Зростання узагальнених показників у динаміці, таких як: виторг від реалізації товарів, прибуток, рентабельність оборотних активів та продажу, коефіцієнт оборотності оборотних активів, свідчать про покращення фінансових результатів торговельного підприємства шляхом застосування факторингу. Проте показники, які характеризують вартість оборотних активів, тривалість обороту оборотних активів, тривалість торговельного та фінансового циклів повинні прямувати до зменшення. Такі значення досягаються іммобілізацією оборотних активів внаслідок їхнього пришвидшення. Систему показників доцільності застосування факторингу в діяльності торговельних підприємств представлено на рис.

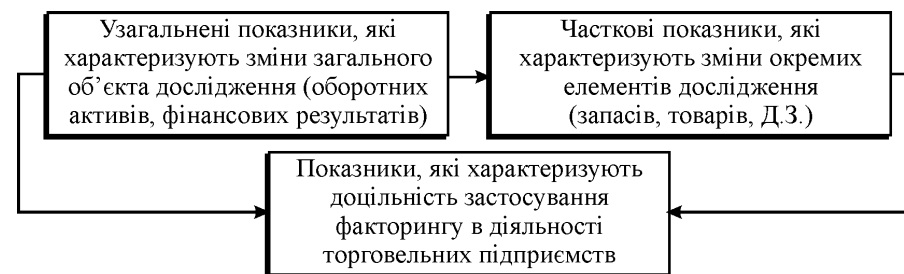

Рис. Система показників доцільності застосування факторингу в діяльності торговельних підприємств

Алгоритм розрахунку та нормативні значення узагальнених показників, які характеризують зміни в динаміці оборотних активів і фінансових результатів із застосування факторингу в діяльності торговельних підприємств відображено в табл. 1.

Табл. 1. Узагальнені показники, які характеризують зміни в динаміці оборотних активів і фінансових результатів із застосування факторингу в діяльності торговельних підприємств*

№ з/п	Показник	Алгоритм розрахунку	Нормативне значення
1	Зміна вартості оборотних активів, ΔOA	$\Delta OA = OA_1 - OA_0$, OA_1, OA_0 – оборотні активи після та до застосування факторингу	значення показника має бути від'ємним (-)
2	Зміна виторгу від реалізації товарів, ΔB	$\Delta B = B_1 - B_0$, B_1, B_0 – виторг від реалізації товарів після та до застосування факторингу	значення показника має бути додатним (+)
3	Зміна прибутку (валового, чистого) підприємства, $\Delta П(в.ч.)$	$\Delta П(в.ч.) = П(в.ч.)_1 - П(в.ч.)_0$, $П(в.ч.)_1, П(в.ч.)_0$ – прибуток (валовий, чистий) після та до застосування факторингу	значення показника має бути додатним (+)
4	Зміна рентабельності оборотних активів, ΔP_{OA}	$\Delta P_{OA} = P_{OA1} - P_{OA0}$, P_{OA1}, P_{OA0} – рентабельність оборотних активів після та до застосування факторингу	значення показника має бути додатним (+)
5	Зміна рентабельності продажу, ΔPn	$\Delta Pn = Pn_1 - Pn_0$, Pn_1, Pn_0 – рентабельність продажу після та до застосування факторингу	значення показника має бути додатним (+)
6	Зміна коефіцієнта оборотності оборотних активів, $\Delta K_{O(OA)}$	$\Delta K_{O(OA)} = K_{O(OA)1} - K_{O(OA)0}$, $K_{O(OA)1}, K_{O(OA)0}$ – коефіцієнт оборотності оборотних активів після та до застосування факторингу	значення показника має бути додатним (+)
7	Зміна тривалості обороту оборотних активів, $\Delta T_{O(OA)}$	$\Delta T_{O(OA)} = T_{O(OA)1} - T_{O(OA)0}$, $T_{O(OA)1}, T_{O(OA)0}$ – тривалість обороту оборотних активів після та до застосування факторингу	значення показника має бути від'ємним (-)
8	Зміна тривалості торговельного циклу, $\Delta BЦ$	$\Delta BЦ = BЦ_1 - BЦ_0$, $BЦ_1, BЦ_0$ – торговельний цикл після та до застосування факторингу	значення показника має бути від'ємним (-)
9	Зміна тривалості фінансового циклу, $\Delta ФЦ$	$\Delta ФЦ = ФЦ_1 - ФЦ_0$, $ФЦ_1, ФЦ_0$ – фінансовий цикл після та до застосування факторингу	значення показника має бути від'ємним (-)

*Авторська розробка.

Алгоритм розрахунку та нормативні значення часткових показників, які характеризують зміни в динаміці елементів оборотних активів із застосуванням факторингу в діяльності торговельних підприємств відображено в табл. 2.

За допомогою часткових показників досліджують окремі елементи оборотних активів, таких як: запаси, товари та дебіторська заборгованість. Зменшення вартості дебіторської заборгованості зумовлюється застосуванням факторингу в діяльності торговельних підприємств. Скорочення тривалості обороту дебіторської заборгованості, товарів та запасів досягається шляхом пришвидшення їхніх оборотів. Тому коефіцієнти оборотності запасів, товарів та дебіторської заборгованості повинні прямувати до збільшення.

Алгоритм розрахунку та значення показників доцільності застосування факторингу в діяльності торговельних підприємств відображено в табл. 3.

Табл. 2. Часткові показники, які характеризують зміни в динаміці елементів оборотних активів із застосування факторингу в діяльності торговельних підприємств*

№ з/п	Показник	Алгоритм розрахунку	Нормативне значення
1	Зміна вартості дебіторської заборгованості, $\Delta ДЗ$	$\Delta ДЗ = ДЗ_1 - ДЗ_0$, $ДЗ_1, ДЗ_0$ – дебіторська заборгованість після та до застосування факторингу	значення показника має бути від'ємним (-)
2	Зміна коефіцієнта оборотності запасів, $\Delta K_{O(BЗ)}$	$\Delta K_{O(BЗ)} = K_{O(BЗ)1} - K_{O(BЗ)0}$, $K_{O(BЗ)1}, K_{O(BЗ)0}$ – коефіцієнт оборотності запасів після та до застосування факторингу	значення показника має бути додатним (+)
3	Зміна коефіцієнта оборотності товарів, $\Delta K_{O(T)}$	$\Delta K_{O(T)} = K_{O(T)1} - K_{O(T)0}$, $K_{O(T)1}, K_{O(T)0}$ – коефіцієнт оборотності товарів після та до застосування факторингу	значення показника має бути додатним (+)
4	Зміна коефіцієнта оборотності дебіторської заборгованості, $\Delta K_{O(ДЗ)}$	$\Delta K_{O(ДЗ)} = K_{O(ДЗ)1} - K_{O(ДЗ)0}$, $K_{O(ДЗ)1}, K_{O(ДЗ)0}$ – коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості після та до застосування факторингу	значення показника має бути додатним (+)
5	Зміна тривалості обороту запасів, $\Delta T_{O(BЗ)}$	$\Delta T_{O(BЗ)} = T_{O(BЗ)1} - T_{O(BЗ)0}$, $T_{O(BЗ)1}, T_{O(BЗ)0}$ – тривалість обороту запасів після та до застосування факторингу	значення показника має бути від'ємним (-)
6	Зміна тривалості обороту товарів, $\Delta T_{O(T)}$	$\Delta T_{O(T)} = T_{O(T)1} - T_{O(T)0}$, $T_{O(T)1}, T_{O(T)0}$ – тривалість обороту товарів після та до застосування факторингу	значення показника має бути від'ємним (-)
7	Зміна тривалості обороту дебіторської заборгованості, $\Delta T_{O(ДЗ)}$	$\Delta T_{O(ДЗ)} = T_{O(ДЗ)1} - T_{O(ДЗ)0}$, $T_{O(ДЗ)1}, T_{O(ДЗ)0}$ – тривалість обороту дебіторської заборгованості після та до застосування факторингу	значення показника має бути від'ємним (-)

*Авторська розробка.

Табл. 3. Показники доцільності застосування факторингу в діяльності торговельних підприємств*

№ з/п	Показник	Алгоритм розрахунку	Нормативне значення
1	Коефіцієнт економічної ефективності за витратами, $Ke.эф.(BT)$	$Ke.эф.(BT) = B_{mф(ф)} / B_{mф(к)}$, $B_{mф(ф)}, B_{mф(к)}$ – витратовіддача по факторингу та по кредиту	>1
2	Коефіцієнт економічного зростання за рентабельністю оборотних активів, K_{POA}	$K_{POA} = P_{oa(ф)} / P_{oa}$, $POA(ф), POA$ – рентабельність оборотних активів після та до застосування факторингу	>1
3	Коефіцієнт економічного зростання за рентабельністю продажу, K_{PPP}	$K_{PPP} = P_{pp(ф)} / P_{pp}$, $PPP(ф), PPP$ – рентабельність продажу після та до застосування факторингу	>1
4	Сума витрат по факторингу	$\sum Bmф = \sum ДЗ \times \text{ліміт} \times \% \times \text{комісійні} \% \times \text{термін}$	-
5	Сума витрат по кредиту	$\sum Bmk = \sum K \times \% \times \text{термін} + \text{вартість забезпечення} + \text{страхівка}$	-
6	Коефіцієнт порівняльного ефекту за витратами (джерел фінансування), $Kn.e.(BT)$	$Kn.e.(BT) = \sum Bmф - \sum Bmk$, $\sum Bmф, \sum Bmk$ – сума витрат по факторингу та кредиту	значення показника має бути від'ємним (-)

7	Витратовіддача (по факторингу), $Vm_{(ф)}$	$Vm_{(ф)} = B(П) / Vm_{(ф)}$, $B(П)$ – виторг (прибуток) після застосування факторингу; $Vm_{(ф)}$ – витрати по факторингу	до збільшення
8	Витратовіддача (по кредиту), $Vm_{(к)}$	$Vm_{(к)} = B(П) / Vm_{(к)}$, $Vm_{(к)}$ – витрати по кредиту	до збільшення

*Авторська розробка.

Доцільність застосування факторингу в діяльності торговельних підприємств ґрунтується на розрахунках таких коефіцієнтів:

- коефіцієнт економічної ефективності за витратами – полягає у співвідношенні витратовіддачі по факторингу та по кредиту. Витратовіддача по факторингу повинна бути більшою за витратовіддачу по кредиту, яка досягається нижчими витратами з обслуговування факторингу порівняно із витратами з обслуговування по кредиту;
- коефіцієнт економічного зростання за рентабельністю оборотних активів – полягає у співвідношенні рентабельності оборотних активів після та до застосування факторингу. Збільшення рентабельності оборотних активів унаслідок застосування факторингу досягається зростанням прибутку підприємства та імобілізації оборотних активів;
- коефіцієнт економічного зростання за рентабельністю продаж – полягає у співвідношенні рентабельності продажу після та до застосування факторингу. Збільшення рентабельності продажу внаслідок застосування факторингу зумовлюється зростанням виторгу та валового прибутку від реалізації товарів внаслідок пришвидшення оборотності оборотних активів.

Висновки. Отже, запропонована система показників буде сприяти прийняттю обґрунтованих управлінських рішень щодо доцільності застосування факторингу в діяльності торговельних підприємств.

Література

1. Макарович В.К. Аналіз ефективності факторингових операцій як інструменту управління оборотним капіталом / В.К. Макарович // Економічний аналіз : зб. наук. праць. 2013 рік. – Т. 14, № 3. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://econa.org.ua/index.php/econa/article/viewFile>.
2. Ступницький О.І. Сучасний факторинг: ефективність торговельних операцій та управління корпоративними фінансами : навч. посібн. / О.І. Ступницький, В.М. Коверда. – К. : ВПЦ "Київський університет", 2010. – 255 с.
3. Герасимович А.М. Аналіз банківської діяльності : підручник / А.М. Герасимович, М.Д. Алексєєнко, І.М. Парасій-Вергуненко. – К. : Вид-во КНЕУ, 2004. – 599 с. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://publib.if.ua/part/6384Coxхраненная копия>.
4. Медведев И.Е. Экономические аспекты использования факторинга в обеспечении конкурентоспособности торговли : дисс. ... канд. экон. наук: спец. 08.00.05 / Медведев Иван Евгеньевич; Место защиты: Сиб. ГУ потреб. кооп. – Новосибирск, 2008. – 171 с.
5. Квасній Л.Г. Стратегічне і тактичне планування діяльності підприємства як основні складові механізму забезпечення його економічної безпеки / Л.Г. Квасній, О.М. Попівняк, О.Я. Щербан // Науковий вісник Миколаївського національного університету ім. В.О. Сухомлинського : зб. наук. праць. – Сер.: Економічні науки / за ред. І.Т. Кіщака, червень 2015. – Миколаїв : Вид-во МНУ ім. В.О. Сухомлинського. – 2015. – № 1(4). – С. 50-51.

Надійшло до редакції 20.11.2015 р.

Квасний Л.Г., Фаринович И.В. Формирование системы показателей оценки целесообразности применения факторинга в деятельности торговых предприятий

Предложена система показателей, которая будет способствовать принятию обоснованных управленческих решений относительно целесообразности применения факторинга в деятельности торговых предприятий. Доказано, что применение факторинга в деятельности предприятий, с одной стороны, не влияет на рост кредиторской задолженности, а с другой – ускоряет оборачиваемость оборотных активов, увеличивает платежеспособность и рентабельность предприятий. Разработан алгоритм расчета и представлены нормативные значения частных и обобщающих показателей, характеризующих изменения в динамике элементов оборотных активов по применению факторинга в деятельности торговых предприятий.

Ключевые слова: факторинг, система показателей, целесообразность, торговые предприятия.

Kvasniy L.G., Farynovych I.V. The Formation of the System of Evaluation of the Usefulness of Factoring in the Activity of Commercial Enterprises

The system of indexes that is to contribute to making informed managerial decisions concerning using factoring of commercial enterprises is offered. Application of factoring in business activity is proved not to affect the increase of payable and also to speed up the turnover of current assets, and to increase solvency and profitability of enterprises. It is established that the results of the use of factoring in business activity are the following: accelerating turnover, elimination of cash gaps, increasing turnover of current assets and optimizing their structure, enhancing financial stability and liquidity improvement and obtaining additional income. The algorithm of the calculation is developed. Normative values of generalized and partial indicators characterizing changes in the dynamics of the elements of current assets of factoring in the activity of commercial enterprises are presented.

Keywords: factoring, system of indicators, expedience, commercial enterprises.

УДК 336.71

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ПРОБЛЕМНОГО КРЕДИТУ У БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

М.І. Крупка¹, О.Б. Баран²

Робота банків з проблемними кредитами, а також незалежне оцінювання ефективності такої роботи (аудиторами, рейтинговими агентствами, органом нагляду) вимагає чітких критеріїв проблемності кредитних операцій. Розглянуто теоретичні підходи щодо сутності проблемного кредиту, визначено ознаки проблемності в сучасних умовах розвитку національної економіки. Особливу увагу приділено чинникам погіршення платоспроможності позичальника, уточнено характеристики проблемного кредиту. Оцінено обсяги проблемних кредитів, сформованих в українській банківській системі, та запропоновано авторське визначення економічної сутності поняття "проблемний кредит".

Ключові слова: банківська система, банківська діяльність, проблемний кредит, кредитний ризик, непрацюючі кредити, позичальник, кредитний портфель, протермінована заборгованість, кредитоспроможність, діагностика.

Постановка проблеми. Сьогодні банківський сектор є основою розвитку вітчизняного фінансового ринку та відіграє ключову роль у національній економіці. Стабільність його функціонування залежить від здатності врахувати та нейтралізувати ризики й загрози, що постійно супроводжують банківську ді-

¹ проф. М.І. Крупка, д-р екон. наук – Львівський НУ ім. Івана Франка;

² аспір. О.Б. Баран – Львівський НУ ім. Івана Франка